

Perquè avui és

Santa Llúcia...

pels volts de la plaça Nova...

Espectacle de titelles a la plaça Nova.
Diada de les Tradicions i els Costums
Nadalencs de la Fira de Santa Llúcia.
2012. Pep Herrero. TC.

Perquè avui és

**Santa
Lúcia...**

pels volts de
la plaça Nova...

**Associació de Festes
de la Plaça Nova**

Comissió de Festes de Sant Roc
de Barcelona

Perquè avui és
Santa Llúcia...
pels volts de
la plaça Nova...

Organitza

Associació de Festes de la Plaça Nova - Comissió de Festes de Sant Roc de Barcelona

Amb el suport de

Ajuntament de Barcelona.
Institut de Cultura

Ajuntament de Barcelona.
Districte de Ciutat Vella

Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura

Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura, Educació i Esports

Amb la col·laboració de

Associació de Pessebristes de Barcelona

Col·lectiu El Bou i la Mula

La Casa dels Entremesos. Centre Barceloní de Producció i Difusió de Cultura Popular d'Arrel Tradicional Catalana

Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona

Taller de Cultura

Comissariat

Montserrat Castells i Anna Garcia

Textos i guió

Xavier Cordoní

Recerca i documentació

Montserrat Castells, Xavier Cordoní i Anna Garcia

Pròleg del catàleg

Jordi Montlló

Disseny

Fons Gràfic

Correcció lingüística

Contextuàlia

Producció

Fons Gràfic i Labburch

Creació de la maqueta d'«el Barri Perdut»

Maet Maquetes

Cessió de figures i maquetes

Associació de Pessebristes de Barcelona
Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona

Disseny del catàleg

Fons Gràfic

Edició del catàleg

Associació de Festes de la Plaça Nova

Impressió del catàleg

Gràfiques Alpres

Comunicació

Associació de Festes de la Plaça Nova

Fons Gràfic

La Factoria dels Anuncis

Fotografies

Arxiu de l'Associació de Festes de la Plaça Nova (AFPN)

Arxiu Fotogràfic de Barcelona (AFB)

Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya (AFCEC)

Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)

FOTOTECA.CAT

Taller de Cultura (TC)

Pep Herrero

Agraïments

Andreu Bernadàs, Josep Fornés, Miquel Àngel Gelabert, Lluís Gelis, Pep Herrero, Miquel A. Higuera, Anna López, Pere Marquilles, Gustau Molas, Jordi Montlló, Josep Porta

In memoriam

Josep Maria Garrut i Roma (1915-2008)

Pessebrista il·lustre, fill i cronista de la plaça Nova, i membre de la Comissió de Festes de Sant Roc de Barcelona.

Romanç de Santa Llúcia

Perquè avui és Santa Llúcia,
dia de l'any gloriós,
pels volts de la Plaça Nova
rondava amb la meva amor.

—Anem tots dos a la fira,
amiga, anem-hi dejorn,
que una mica de muntanya
alegri nostra tristor.
Comprarem grapats de molssa,
i una enramada d'arboç,
i una blanca molinera,
i una ovella i un pastor.
Ho posarem a migdia
dins del nostre menjador,
i abans de seure a la taula
ens ho mirarem tots dos;
que una mica de muntanya
ens faci el menjar més dolç!—

Perquè avui és Santa Llúcia,
dia de l'any gloriós,
tals paraules m'acudien
quan he vist la meva amor.

Josep Maria de Sagarra

Fotografia de la coberta:
la Fira de Santa Llúcia a
la plaça Nova —al racó de
Sant Roc i a la porta Bisbal.
1911. Brangulí. ANC.

Organitza:

Associació de Festes
de la Plaça Nova
Comissió de Festes de Sant Roc
de Barcelona

Amb el suport de:

Amb la participació de:

La Fira de Santa Llúcia a la Placeta de la plaça Nova, al solar de les cases enderrocades; a la dreta, el carrer de la Corribia i al fons, la Pia Almoina. 1941. Brangulí. ANC.

Perquè avui és **Santa Llúcia...** pels volts de la plaça Nova...

El títol de l'exposició fa referència als primers versos del «Romanç de Santa Llúcia» de Josep Maria de Sagarra, que va popularitzar el tenor Emili Vendrell: «Perquè avui és Santa Llúcia, / dia de l'any gloriós, / pels volts de la Plaça Nova / rondava amb la meva amor». Aquests versos esmenten els dos grans protagonistes de la producció: la plaça Nova i la Fira de Santa Llúcia.

L'exposició pren com a fil argumental la Fira de Santa Llúcia, la fira de Nadal barcelonina de més llarga tradició, i a partir d'aquí explica les diferents ubicacions de les fires de Nadal a la Barcelona vella i, especialment, al barri de la Catedral, i l'evolució i el pes social i comercial que han tingut al llarg dels anys. Narra la trajectòria de la Fira des de la perspectiva de l'ocupació de l'espai urbà com a espai de socialització, així com els efectes que les reformes del barri han comportat per a la instal·lació i l'evolució de la mostra tradicional.

Sobretot, però, l'exposició se centra en les experiències dels veïns i les veïnes del barri, ja que el seu cycle vital queda marcat per les festes, les tradicions, les fires i els mercats, que, indiscutiblement, donen vida i riquesa als seus carrers i a les seves places, però que també els aboquen a la invisibilitat que comporta la centralitat. La mostra també repassa les transformacions urbanístiques, que són un altre element que afecta l'evolució de la Fira i que tenen una incidència dramàtica en la vida i en les relacions dels veïns i les veïnes del barri de la Catedral, «el Barri Perdut».

Després de «4 ¼ . 425 anys de les Festes de Sant Roc a Barcelona. De vot de ciutat a festa popular de la plaça Nova», «La festa viscuda», «El Barri Perdut», «Gòtic, veritats i mentides» i «Mirades de gegant», la mostra «Perquè avui és Santa Llúcia... pels volts de la plaça Nova...» és la sisena producció expositiva de l'Associació de Festes de la Plaça Nova, organitzada en el marc de les celebracions de 4 ¼ . 425 Anys de les Festes de Sant Roc a Barcelona, que tenen lloc entre els anys 2014 i 2018, i que han estat produïdes per l'exaltació de la dignitat i la memòria del barri de la Catedral, que, malgrat les enormes i diverses dificultats, sobreviu per la voluntat i l'esforç dels plaçanovins i les plaçanovines.

Xavier Cordoní

President de l'Associació de Festes de la Plaça Nova
Comissió de Festes de Sant Roc de Barcelona

In memoriam

Josep Maria Garrut i Roma (1915-2008)
Pessebrista il·lustre, fill i cronista de la plaça Nova,
i membre de la Comissió de Festes de Sant Roc.

Pròleg

Aquest any, l'Associació de Festes de la Plaça Nova presenta una exposició que explica la relació del barri amb un dels esdeveniments més esperats de l'any: la Fira de Santa Llúcia. Un cop més, l'entitat demostra que parlar de la plaça Nova no és parlar d'història, sinó de present i de futur; parlar de la plaça Nova no és parlar de pedres o de fotografies en blanc i negre, sinó de persones i de vivències.

Però, abans de parlar de la Fira i dels pessebres de la plaça Nova, deixeu-me fer una petita reflexió, que no per coneguda es mereix menys atenció. Es tracta de la vitalitat de l'Associació i, en definitiva, dels veïns i les veïnes d'aquest barri «perdut», una vitalitat mostrada al llarg dels segles. I no és cap exageració. Les Festes de Sant Roc fa més de 425 anys que se celebren.

Pastora amb pans, obra de Pere Teixidor (Catalunya). Col·lecció de Josep Maria Garrut. Associació de Pessebristes de Barcelona.

Pastora i avi, obra de Salvador Masdeu (Catalunya). Col·lecció de Josep Maria Garrut. Associació de Pessebristes de Barcelona.

Enguany, la Generalitat les ha reconegudes com a festa patrimonial d'interès nacional.

La centralitat de la plaça Nova motiva que des dels seus orígens s'hi celebrin mercats diversos. També festes tradicionals, com ara la Fira de Santa Llúcia, la processó de Corpus o les Festes de Sant Roc. La freqüentació del barri atreïa altres negocis i era un dels llocs d'entrada de celebritats.

Vitalitat, però també constància, ja que entre la primera plaça —creada l'any 1355 a la Vilanova dels Arcs— i la plaça actual s'han viscut moments complicats i difícils. Fins al punt que la plaça Nova ha patit depuracions arquitectòniques que l'han deixada irrecognoscible.

Una de les activitats ancestrals que s'han festejat a la plaça Nova és la Fira de Santa Llúcia. Els venedors de figures de pessebre, de molsa, de suro o de casetes eren venedors ambulants. Muntaven i desmuntaven cada dia els quatre taulons que feien d'aparador, de botiga i d'oficina, tot alhora. Un dia, a la plaça de Sant Jaume; un altre dia, a la plaça del Pi o davant de Santa Maria del Mar, entre altres llocs. Però el dia 13 de desembre, festa de Santa Llúcia, al pla de la Catedral. Només al pla? No. També a la plaça Nova. La plaça Nova i el pla de la Catedral sempre han anat de bracet. També durant els anys en què l'única connexió entre els dos llocs eren el carrer de la Corríbia i el carrer de Santa Llúcia.

Josep Maria Garrut recorda al llibre *Viatge a l'entorn del meu pessebre* que va néixer a la plaça Nova, al bell mig de les fires de pessebres, la vigília de Santa Llúcia, entre el soroll dels cops de martell per a instal·lar les parades, aquelles parades de llistons, bastides amb les fustes i els elements més impensats i absurds. D'aquella època, només ens en queden records com aquest o la nostàlgica contemplació de velles fotografies. Amb una munió de gent omplint la plaça. Una gentada que continua carrer del Bisbe amunt i que entra pel de Santa Llúcia. A l'altre costat, el pla de la Catedral i el carrer de la Corríbia. Espais plens de parades i canalla amb la boca oberta davant d'un mostrari d'homes i dones diminuts, casetes de cartró i pobles de suro.

Aquella plaça ja no existeix. Durant un temps, la Comissió de Festes posà un pessebre, amb una vintena de figures de grans dimensions, als nous jardins que ocupaven l'espai alliberat per l'enderrocament del carrer de la Corríbia. Aquell pessebre tampoc no existeix. Passa el temps i, d'aquella plaça, en queda una placa. Potser la fira actual també gira l'esquena a la plaça i l'ha abandonat en un racó on no molesti. Però la plaça és viva. El valor de la plaça és la seva gent, els seus veïns i les seves veïnes, la força i la convicció que les experiències compartides són l'autèntic patrimoni de la humanitat.

Dr. Jordi Montlló
Doctor en Antropologia i President del col·lectiu El Bou i la Mula

La plaça Nova, espai de festes, fires i mercats

La llarga tradició de fires i mercats a la plaça Nova és documentada des de 1355, amb l'obertura de la plaça al bell mig de la Vilanova dels Arcs, que va esdevenir el centre social i comercial del que seria el barri de la Catedral.

Per aquest espai passen mercaders, venedors i marxants; s'hi instal·len mercats de verdures i de fruites, de carns, de palla, de mobles, d'esclaus...; els carrers del voltant s'especialitzen a oferir serveis a compradors i a venedors: hostals, fondes, cavallerisses, diligències, transports, camàlics; s'hi instal·la el Gremi de Bastaixos de la Plaça Nova (1640) —el qual col·labora amb la Confraria de Sant Roc de la Plassa Nova (1589) per organitzar les Festes de Sant Roc— i, d'aquesta manera, el veïnat esdevé essencialment menestral i comercial.

Amb el temps, els comerços esdevenen estables; botiguers i artesans, al costat de funcionaris i religiosos, són el principal component social del barri. Amb l'assentament dels venedors, l'espai urbà, places i carrers, queda lliure per a l'establiment de noves fires i nous mercats especialitzats, i per a les festes i les tradicions que marquen el ritme de la vida del veïnat. Són fires i mercats que arriben fins als nostres dies, amb noves propostes —Mercat de Mercats, Mercat Gòtic d'Antiguitats, Setmana del Llibre en Català, mostres d'artesanía per Santa Eulàlia i per Sant Roc, entre d'altres— que, en ple segle XXI, ocupen la plaça Nova i l'avinguda de la Catedral.

En aquests espais, per les festes nadalenques i des de ben antic, s'estableixen les fires especialitzades en productes propis d'aquestes dates: la Puríssima, Santa Llúcia o Sant Tomàs. Aquestes fires, el primer terç del segle XX, s'unifiquen en la Fira de Santa Llúcia, que ocupa —entre altres espais— els carrers i les places del barri —escales i plaça de la Catedral, plaça Nova i carrers de Santa Llúcia, dels Comtes i de la Corríbia—, i arriba ben viva fins als nostres dies a l'avinguda de la Catedral i a la plaça Nova.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça Nova, amb cases enderrocades. Pintura sobre tela. Antoni de Paula Rigau. AFPN.

Acte de lliurament de la bandera dels Bastaixos als veïns i a les veïnes de la plaça Nova, durant les Festes de Sant Roc de la Plaça Nova. 1794. Antoni de Paula Rigau. AFPN.

Festes de Sant Roc, amb un baldaquí cedit per la Junta de Festes del Born. 1859. Pintura sobre tela. Antoni de Paula Rigau. MUHBA.

Envelat de la plaça Nova, durant les Festes de Sant Roc de 1896. Antoni de Paula Rigau. AFPN.

Dibuix de la plaça Nova. 1355. Antoni de Paula Rigau. AFPN.

Rifa del Porc a la plaça Nova de Barcelona, durant el primer terç del segle XIX. Lola Anglada. AFPN.

Fira i espai urbà

Pels volts de la plaça Nova i més enllà

L'espai de fira, l'espai de festa, és l'espai urbà ocupat pel poble per a socialitzar la vida quotidiana i garantir tota mena de relacions. Els mercats i les fires ocupen els espais més amplis i centrals de les viles i dels barris: la plaça.

Les fires de Nadal, al llarg de més de 230 anys d'història, s'han instal·lat en diferents places de la Barcelona vella, com ara les de Sant Jaume, del Rei, del Pi, de Sant Josep Oriol, de la Catedral o la plaça Nova, i als carrerons que les envoltaven.

Parades de figures davant de la Diputació (Palau de la Generalitat). 1905-1915. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça Nova —a la Placeta, al racó de Sant Roc i al racó de Cal Bisbe. 1920-193. Brangulí. ANC.

Parades de Santa Llúcia a la plaça de la Constitució (plaça de Sant Jaume); al fons, l'Ajuntament. 1925-1930. Brangulí. ANC.

Diada de Santa Llúcia, al carrer i a la capella de Santa Llúcia, al fons, el Palau Episcopal. 1920-1930. Brangulí. ANC.

Parades de figures a la plaça de Sant Josep Oriol i a la placeta del Pi. 1925-1930. Brangulí. ANC.

Paradetes de pessebres a la porta de Sant Lu de la catedral, al carrer dels Comtes de Barcelona. 1927. Albert Oliveras i Folch. AFCEC.

Parades a la cantonada del carrer de la Corribia amb les escales de la Catedral. 1931. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça del Rei, vista des del Saló del Tinell. 1920-1930. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a les escales de la Catedral. 1930-1935. Brangulí. ANC.

Vista de les parades de figures a la plaça de la Catedral. 1931. Brangulí. ANC.

Fira de Santa Llúcia a la plaça de la Constitució (plaça de Sant Jaume). 1910. Frederic Ballell i Maymí. AFB.

Parades de casetes al carrer de la Corríbia. 1916. Frederic Ballell i Maymí. AFB.

Col·locant figuretes a la parada, davant de la façana de la Catedral. 1930-1935. Brangulí. ANC.

Comprant figuretes a la plaça de la Catedral. 1931. Brangulí. ANC.

Escollint figures davant de la façana de la Catedral. 1931. Brangulí. ANC.

Figuretes i casetes al carrer de la Corríbia. 1905-1915. Brangulí. ANC.

Venedors i compradors de verd a la plaça de Sant Josep Oriol. 1927. Albert Oliveras i Folch. AFCEC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça de la Catedral; al fons, el carrer de la Corríbia. 1933. Brangulí. ANC.

Parades a la Placeta de la plaça Nova i al carrer de la Corríbia. Diada de la Puríssima. 1935. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Parades durant la diada de la Puríssima. Primera fira de pessebres a la Catedral. 1935. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Venedors de verd a les escales de la Catedral. 1935. Josep M. Sagarra i Plana. ANC.

Venedors i compradors de figuretes a la plaça Nova —al racó de Cal Bisbe. 1915-1925. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça de Sant Josep Oriol. 1925-1930. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça de la Catedral, davant de la Casa de l'Ardiaca. 1924. Desconegut. AFB.

Pels volts de la plaça Nova...

Santa Llúcia, de final de segle XIX als anys trenta del segle XX

El barri de la Catedral, durant segles, ha estat —i és— el centre vital de Barcelona, però també ha estat —durant segles— un poble singular dins de la ciutat, amb relacions familiars, socials, comercials i celebracions seculares.

De la plaça Nova —durant més de sis-cents anys, autèntica plaça major del barri— a la plaça de la Catedral —el centre espiritual—, passant pel carrer de la Corribia i tornant pel de Santa Llúcia, la Fira s'hi havia instal·lat tradicionalment i era un dels paisatges més representatius del barri.

Fira de Santa Llúcia a la plaça de la Constitució (plaça de Sant Jaume), a la cantonada Paradís-Llibreteria. 1905-1915. Brangulí. ANC.

Fira de Santa Llúcia a les escales i a la plaça de la Catedral. 1920-1930. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça de la Catedral; al fons, la Pia Almoïna. 1920-1930. Brangulí. ANC.

Paradetes de verd i de melons a la plaça de Sant Josep Oriol. 1927. Albert Oliveras i Folch. AFCEC.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça del Rei, vista des de l'actual carrer del Veguer. 1929. Brangulí. ANC.

Diada de Santa Llúcia, al carrer i a la capella de Santa Llúcia. 1920-1930. Brangulí. ANC.

Paradetes de pessebres davant de la basílica de Santa Maria del Pi, a la plaça del Pi. 1927. Albert Oliveras i Folch. AFCEC.

La Fira de Santa Llúcia al carrer de la Corribia. 1930-1935. Brangulí. ANC.

«El Barri Perdut»

La Fira de la postguerra i del franquisme

Després de la Guerra Civil (1936-1939), les noves autoritats franquistes van iniciar l'obertura de l'avinguda de la Catedral. Amb les obres, van desaparèixer els carrers del Bou de la Plaça Nova, de Sallent i de la Corribia —entre d'altres—, i la plaça Nova fou escapçada; molts veïns i comerciants, per força, van haver de marxar del barri.

La Fira de Santa Llúcia, en temps de foscors, instal·lada a la rebatejada Plaza de Cristo Rey (pla de la Seu), als solars dels carrers desapareguts i a les restes del racó de Sant Roc i de la Placeta de la plaça Nova, i amb un rerefons d'edificis buits i maltractats, omplia de llum i d'il·lusió un barri dramàticament perdut.

Firaires muntant les parades davant de la Catedral. 1939. Pérez de Rozas. AFB.

La Fira als solars de les cases enderrocades del carrer de la Corribia; al fons, el carrer del Bou de la Plaça Nova i la plaça Nova. 1942. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Diada de Santa Llúcia, festa de les modistes. Modistetes a la Fira de Santa Llúcia, a la Plaza de Cristo Rey (pla de la Seu). 1941. Brangulí. ANC.

Parada de venda de plantes durant la Fira de Santa Llúcia, a les escales de la Catedral. 1939. Pérez de Rozas. AFB.

Parada al carrer de Santa Llúcia. A la façana de la catedral es veu la inscripció: «José Antonio Primo de Rivera Presente». 1944. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

La Fira de Santa Llúcia a la plaça Nova, sobre els enderrocs de la Placeta i dels carrers de la Corribia i del Bou de la Plaça Nova. 1941. Brangulí. ANC.

Parades de figures a la plaça Nova; al fons, cases afectades pel bombardeig del 30 de gener de 1938. 1941. Brangulí. ANC.

Parades a l'esplanada que van deixar les cases enderrocades; al fons, cases del carrer del Bou de la Plaça Nova afectades pel bombardeig. 1941. Brangulí. ANC.

La Fira de Santa Llúcia, parada a la plaça Nova amb el carrer de la Corribia. 1941. Brangulí. ANC.

Parades a les escales de la Catedral; al fons, les restes del carrer de Ripoll i la nova avinguda de la Catedral. 1944. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Firaires muntant les parades a la Plaza de Cristo Rey (pla de la Seu). 1939. Pérez de Rozas. AFB.

Firaires venent molsa, suro i plantes davant de la Catedral. 1939. Pérez de Rozas. AFB.

Infants mirant figuretes d'una parada de la Fira de Santa Llúcia. 1941. Brangulí. ANC.

Venda de molsa a les escales de la Catedral. 1943. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Gentada a la Fira de Santa Llúcia, davant de la catedral. 1945. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Fira de Santa Llúcia als solars de les cases enderrocades de la Plaça Nova; a l'esquerra, les restes del carrer del Bou de la Plaça Nova. 1939. Pérez de Rozas. AFB.

Parada a la plaça Nova; al fons, cases del carrer de la Corribia que no van resultar afectades pel bombardeig. 1941. Brangulí. ANC.

Parades als solars de les cases enderrocades del carrer de la Corribia; al fons, els carrers del Bou de la Plaça Nova i de Sallent. 1942. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Nenes mirant figuretes a la Fira de Santa Llúcia. 1944. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Paradetes de venda de plantes, de molsa i de suro a les escales de la Catedral. 1945. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Parada de figuretes; al fons, cases del carrer del Bou de la Plaça Nova i l'esplanada que va deixar l'enderroc de cases del carrer de la Corribia. 1943. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Venda de figuretes a la Plaza de Cristo Rey (pla de la Seu). 1943. Carlos Pérez de Rozas. AFB.

Parada de casetes i caganers a les restes de la Placeta de la Plaça Nova. 1940. Brangulí. ANC.

Parada de figures d'animals a les restes de la Placeta de la Plaça Nova. 1940. Brangulí. ANC.

De la plaça Nova a les escales de la Catedral

La Fira del darrer quart del segle XX

El país vivia nous aires; l'avinguda de la Catedral senyorejava sobre el vell barri de la Catedral i era la postal de presentació d'un nou barri Gòtic — bonic decorat per a turistes i desinformats. Mentrestant, veïns de sempre, nous veïns i exveïns trobaven en les tradicions la dignitat i la memòria del barri.

La Fira de Santa Llúcia brillava amb un gran desplegament de parades de venda de verd per tota l'avinguda i per les escales de la Catedral; les d'ornaments envoltaven la basílica i, al pla de la Seu, les casetes de figuretes — amb el seu color verd característic— constituïen la imatge dels records més recents.

La Fira de Santa Llúcia a les escales de la Catedral. 1970-1980. Nicolás González Albiach. ANC.

Pessebre de l'Associació de Festes de la Plaça. 1969. Antoni Parellada. AFPN.

Parada de guarniments al pla de la Seu. 1970-1980. Nicolás González Albiach. ANC.

Coneguda parada d'arbres de Nadal a l'avinguda de la Catedral. 1970-1980. Nicolás González Albiach. ANC.

Parades de verd a les escales de la Catedral; al fons, l'avinguda. 1970-1980. Nicolás González Albiach. ANC.

Desmantlant les parades de verd a l'avinguda de la Catedral; al fons, la plaça Nova, amb els camions de recollida de brossa. 1981. Desconegut. AFPN.

Parada de figuretes al pla de la Seu. 1980-1990. Desconegut. FOTOTECA.CAT.

Parades de verd de la Fira de Santa Llúcia a l'avinguda de la Catedral amb el carrer de la Tapineria. 1990-2000. Desconegut. FOTOTECA.CAT.

Fira de Santa Llúcia al pla de la Seu i a l'avinguda de la Catedral. 1990-2000. Desconegut. FOTOTECA.CAT.

Vista de les parades de la Fira de Santa Llúcia a l'avinguda de la Catedral. 1988. Colita. AFB.

Vista de les parades de la Fira de Santa Llúcia al pla de la Seu. 1988. Colita. AFB.

Fira, festa i tradició de la ciutat

La Fira del segle XXI

L'avinguda de la Catedral s'ha consolidat com un dels grans espais urbans per a manifestacions socials, culturals i festives de tota mena. Un nou fòrum d'àmbit ciutadà, un bullidor de gent en què els veïns i les veïnes sobreviuen convertint la seva quotidianitat i la seva singularitat en patrimoni de tota la ciutat.

La Fira de Santa Llúcia actual, instal·lada exclusivament a l'avinguda de la Catedral, ha esdevingut la gran oferta nadalenca de Barcelona. Els firaires, amb parades —cada vegada més acurades— de verd, de figures, d'ornaments i d'artesanía conviuen amb tradicions com ara fer cagar el tió, la Carassa o danses i cantades de nades que —a la plaça Nova i al pla de la Seu— enriqueixen la Fira.

La Fira de Santa Llúcia a l'avinguda de la Catedral; al fons, el pla de la Seu i la catedral. 2016. Pep Herrero. TC.

La tradicional Carassa de Nadal llançant caramels per la Fira de Santa Llúcia. 2014. Pep Herrero. AFPN.

Dances de l'Esbart Català de Dansaires a la plaça Nova per la Diada de les Tradicions i els Costums Nadalencs de la Fira de Santa Llúcia. 2013. Pep Herrero. TC.

Nadales escandinaves a la plaça Nova per la Diada de les Tradicions i els Costums Nadalencs de la Fira de Santa Llúcia. 2011. Pep Herrero. TC.

Parada de figures del caganer. 2014. Pep Herrero. AFPN.

Parada de molsa i de plantes. 2014. Pep Herrero. AFPN.

L'avinguda de la Catedral, plena a vessar per la Fira de Santa Llúcia. 2016. Iñaki Garcia. AFPN.

Sessió de titelles a la plaça Nova per la Diada de les Tradicions i els Costums Nadalencs de la Fira de Santa Llúcia. 2013. Pep Herrero. TC.

Imatge nocturna de la Fira de Santa Llúcia, vista des de la Via Laietana; al fons, la plaça Nova. 2013. Pep Herrero. TC.

Parada de verd i de guarniments. 2014. Pep Herrero. AFPN.

Josep Maria Garrut i Roma

(1915-2008)

L'exposició «Perquè avui és Santa Llúcia... pels volts de la Plaça Nova...» està dedicada a la memòria de Josep Maria Garrut i Roma, fill i cronista de la plaça Nova, membre de la Comissió de Festes de Sant Roc de Barcelona, historiador de l'art, reconegut coneixedor del món del pessebrisme i col·leccionista de figures de pessebre.

Va néixer el 1915, a l'anomenada Casa Nova de la plaça Nova, amb la qual, com a plaçanoví il·lustre, va mantenir estrets lligams al llarg de tota la vida.

Entre els càrrecs que tingué, destaquen els de conservador

Josep Maria Garrut i Roma fent un parlament durant els actes de celebració dels 650 anys de la plaça Nova. 2005. Montserrat Castells. AFPN.

i director del Museu d'Història de Barcelona (1973-1980), director de la Casa Museu Gaudí i fundador de la Universalis Foederatio Praesepeistica.

Com a autor, arran de la vinculació que establí amb el plaçanovisme i el pessebrisme, escrigué, entre d'altres, *600 anys de plaça Nova*, *Viatge a l'entorn del meu pessebre* i *Ramón Amadeu y la maravilla de sus belenes*. El 2005 va donar la seva col·lecció de figures de pessebre a l'Associació de Pessebristes de Barcelona.

Els tres Reis, obra d'Hilario Mendibil. Cusco (Perú). Col·lecció de Josep Maria Garrut. Associació de Pessebristes de Barcelona.

Naixement, figures populars mexicanes (Mèxic). Col·lecció de Josep Maria Garrut. Associació de Pessebristes de Barcelona.

Parada de venda de
maquetes artístiques
per a pessebres fetes de
suro. 1908. Brangulí. ANC.

Maqueta de suro de la plaça Nova. Obra de Joan Tauler (segle XIX), segons Josep Maria Garrut. MEB 1940-3-133.

**Associació de Festes
de la Plaça Nova**
Comissió de Festes de Sant Roc
de Barcelona